

Ontdek méér klassiek op orkest.nl

Flamencoprogramma met werken van Rodrigo en De Falla

Ga mee op reis naar hartstochtelijk Spanje met het Nederlands Kamerorkest, Gordan Nikolić, gitarist Pau Figueres en zangeres Laura Marchal. Het orkest combineert het geliefde gitaarconcert van Joaquín Rodrigo met opzweepende dansen en liederen van Maurice de Falla.

za 16 mei, 20:15
Het Concertgebouw
do 21 mei, 20:15
Theater De Vest
vr 22 mei, 20:00
PHIL Haarlem

Nederlands Kamerorkest
Gordan Nikolić, leiding & viool
Pau Figueres, gitaar
Laura Marchal, cantaora

Schrijf je in voor onze nieuwsbrief

Altijd weten wat er speelt? Schrijf je in voor de nieuwsbrief van het Nederlands Kamerorkest en het Nederlands Philharmonisch. Hoor als eerste over concerttips, achtergrondinterviews, speciale producties en nieuwe concerten. Scan de QR-code om je aan te melden.

NEDERLANDS ^{70 jaar} KAMERORKEST

Nationaal
Gemengd Jeugdkoor

Nationaal
Jongenskoor

Yakult

orkest.nl

PROGRAMMA

Johann Sebastian Bach (1685 - 1750)

Matthäus-Passion BWV 244 (1727, revisie 1736 en 1742)
met teksten van Christian Friedrich Henrici, alias Picander

NEDERLANDS KAMERORKEST

Ivor Bolton, dirigent
Mark Milhofer, tenor (Evangelist en aria's)
Birgitte Christensen, sopraan (aria's en Uxor Pilati)
Olivia Vermeulen, mezzosopraan
Johannes Weisser, bas (Christus)
Christian Senn, bariton (aria's en Pontius Pilatus)
Nationaal Gemengd Jeugdkoor
Nationaal Jongenskoor
László Norbert Nemes, koordirigent
Irene Verburg, koordirigent

Solisten uit de koren:

Daniël Boekeloo, Judas
Natan van Doorn, Petrus
Roos van Herrewegen en Tessa Heijbroek, Ancilla I en II
Rik de Jong en Tobias de Wit, Testis I en II
Marino González García en Eduard van Vliet, Pontifex I en II

vr 27 maart, 19:30

Grote Kerk Alkmaar

za 28 maart, 19:30

Het Concertgebouw

zo 29 maart, 13:45

TivoliVredenburg

pauze na het eerste deel

± 20.40 u

einde

± 22.30 u

het
muziek
instrumenten
fonds

Voor deze uitvoering worden
barok-strijkstokken gebruikt van het
Nationaal Muziekinstrumenten Fonds.

Matthäus-Passion onder leiding van Ivor Bolton

Het Nederlands Kamerorkest speelt ieder jaar passiemuziek van Bach. Dit jaar werkt het orkest samen met het Nationaal Gemengd Jeugdkoor. Samen met zes internationale topsolisten en het Nationaal Jongenskoor voeren ze Bachs *Matthäus-Passion* uit, onder leiding van Ivor Bolton.

Meesterwerk van de Thomascantor

De *Matthäus-Passion* is een van de bekendste en indrukwekkendste composities van Johann Sebastian Bach, een oratorium over het lijdens- en sterfverhaal van Jezus volgens het Evangelie van Mattheus. Bach schreef het als Thomascantor in Leipzig, waar hij van 1723 tot aan zijn dood in 1750 verantwoordelijk was voor de muziek in vier grote kerken van de stad. Daarnaast gaf hij les aan de leerlingen van de Thomasschule en leidde hij jarenlang het Collegium Musicum, een stadsorkest in Leipzig waarvoor hij veel soloconcerten heeft gecomponeerd. Als cantor van Leipzig moest Bach elke week een religieuze cantate voor koor en/of solisten met instrumentale begeleiding uitvoeren tijdens de Lutherse kerkdienst. Voor bijzondere diensten tijdens de religieuze feestdagen voorafgaand aan Pasen was het gebruikelijk om een passie te laten horen, een compositie waarin Jezus' lijdensverhaal uit de bijbel op muziek is gezet. Een onderwerp dat in Bachs tijd zeer geliefd was. Bach schreef zijn *Matthäus-Passion* voor de Vesperdienst van Goede Vrijdag in de Thomaskirche in Leipzig. Wanneer precies, dat is niet helemaal duidelijk. Ook is onduidelijk wanneer het stuk voor het eerst werd uitgevoerd. Mogelijk was dit op 15 april 1729 in de Thomaskirche in Leipzig, maar volgens sommigen gebeurde dit al een paar jaar eerder, namelijk op Goede Vrijdag 11 april 1727.

Rolverdeling

Passend bij de traditie van 18e-eeuwse passiemuziek, vertellen de evangelist (tenor) en Jezus (bas) samen het lijdensverhaal volgens het evangelie van Mattheus, nu en dan bijgestaan door andere betrokkenen zoals Judas, Petrus en Pilatus (vertolkt door diverse zang-solisten). Het verhaal volgt de laatste dagen van Jezus, waarin hij wordt verraden, berecht, gekruisigd en begraven. Op sleutelmomenten in het verhaal voegden

Bach en zijn tekstdichter Picander bekende kerkliederen en aria's toe, als reflectie of meditatie op het Bijbelverhaal. Uniek is ook de 'dubbelkorige' opzet in Bachs *Matthäus-Passion*. De musici en zangers worden verdeeld over twee koren die een verschillende functie krijgen: het eerste koor (koor 1 + orkest 1) is onderdeel van het verhaal en levert de belangrijkste emotionele reacties, het tweede koor (koor 2 + orkest 2) stelt vragen, levert commentaar en trekt conclusies. Het stereo-effect dat zo ontstaat werkt overdonderend, en ijzersterk zijn de momenten waarop beide koren en orkesten juist wél samen klinken.

Het verhaal en de muziek

De luisteraar van Bachs *Matthäus* ondergaat de emotionele reis van Christus, van het verraad tot de kruisiging en de dood. Het is een verhaal over optimisme en nederlaag, over hoopvolle beloftes en lijden en over liefde en haat. Bach was bijzonder inventief in de muzikale begeleiding van de recitatieven (spraakgezangen), afkomstig uit het evangelie van Mattheus. Denk aan het gekraai van de haan op het moment dat duidelijk wordt dat Petrus Jezus driemaal heeft verloochend, of aan "het beven van de aarde en scheuren van de rotsen" nadat duidelijk is geworden dat God Jezus heeft verlaten. Maar het mooiste voorbeeld is misschien wel de keus voor de instrumentatie van de Christus-recitatieven. In alle recitatieven die Jezus zingt, wordt hij, bij wijze van klinkend aureool, begeleid door lieflijke strijkers, behalve bij zijn laatste woorden. Deze beroemde woorden luiden in Bachs *Matthäus-Passion*: "Eli, Eli, lama asabthani" ("Mijn God, mijn God, waarom hebt u mij verlaten"); de volledige verlatenheid van Jezus wordt hier dus geïllustreerd door de afwezigheid van de strijkers. De teksten voor de aria's waren gloednieuw en gedicht door Picander, de koralen zijn afkomstig uit het lutherse gezangboek. Bach maakte ze vierstemmig en voorzag ze van doorwrochte harmonieën. Juist in de unieke aria's en koordelen weet Bach de luisteraar te ontroeren en te overtuigen. Treffende voorbeelden zijn de aangrijpende sopraan-aria 'Blute nur' en de troostrijke alt-aria 'Erbarme dich' (met de beroemde viool-solo); maar ook het overdonderende koorwerk 'Sind Blitze, sind Donner', dat extra goed werkt dankzij het stereo-effect van de twee tegenover elkaar opgestelde koren en orkesten. Een extreem voorbeeld is de overgang van één van de mooiste aria's over Christus' allerhoogste liefdesdaad 'Aus Liebe will mein Heiland sterben' (met de prachtige fluitsolo) naar de hernieuwde oproep om de kruisiging van Christus. De verklanking van deze abrupte terugkeer naar de woede van het volk en de brute kruisiging wordt gezien

als een van de meest verontrustende momenten in de geschiedenis van de westerse muziek. Bachs ongelooflijke prestatie om dit verhaal zo indringend tot leven te brengen heeft ervoor gezorgd dat het generatie na generatie aanspreekt. Of om in muzikale termen te spreken: Bachs begrip en verfijning van harmonie, contrapunt en retoriek zorgen ervoor dat het menselijk brein veel 'begrijpt' van wat zijn muziek in de *Matthäus* doet, en dat geldt ook voor luisteraars die nooit enige muzikale training hebben gehad. Bachs muziek spreekt tot het hart.

Tekst: Noortje Zanen

Ivor Bolton, dirigent

Nederlands kamerorkest

Het jarige Nederlands Kamerorkest maakte in zeventig jaar naam met vele memorabele concerten, internationale tournees en opnames. Het orkest blinkt uit in het klassieke repertoire van Beethoven en Mozart maar speelt ook geregeld Stravinsky, Bartók, Bach en opdrachtwerken. De afgelopen twintig jaar is violist Gordan Nikolić muzikaal leider en werkte het orkest samen met toptiesten als Maxim Emelyanychev, Lucas en Arthur Jussen, Alexander Kantorov, René Jacobs, Jeanine De Bique en met artistiek partner Cappella Amsterdam. Bij de Nationale Opera is het Nederlands Kamerorkest specialist in opera's van Mozart, Purcell en Gluck maar ook in belcanto-repertoire. Het orkest investeert graag in de toekomst via samenwerkingen met jonge professionele zangers, de Orkestacademie en samenwerkingen met jeugdkoren zoals het Nationaal Jeugdkoor en Nieuw Vocaal Amsterdam. Het kamerorkest is ook de motor achter SOUK; een tweejaarlijks festival met artiesten uit de Arabische wereld in Het Concertgebouw. Het orkest sluit ieder seizoen af met een bijzonder programma in Paradiso waarin de grote thema's en vragen van nu centraal staan. Dit in samenwerking met lichtontwerpers, dichters, filosofen en levende componisten.

Ivor Bolton

Ivor Bolton is een van de meest vooraanstaande dirigenten in het barok- en klassiek repertoire. Hij was twaalf jaar chef-dirigent van het Mozarteum-orchester Salzburg (2004–2016) en leidde daarna het Sinfonieorchester Basel (2016–2025), waarmee hij onder meer werken van Fauré, Berlioz en Brahms opnam. Als muziekdirecteur van het Teatro Real Madrid (2015–2025) dirigeerde hij talrijke toonaangevende producties, waaronder *Peter Grimes*, *Rusalka* en *Mitridate*. Bolton is een vaste gast bij internationale operahuizen zoals de Wiener Staatsoper, Bayerische Staatsoper en Opéra National de Paris. Hij heeft een langdurige band met München, waar hij sinds 1994 vele producties leidde en werd onderscheiden met de Bayerische Theaterpreis. Op de concertpodia werkte hij met orkesten als het Concertgebouworkest, Wiener Symphoniker en Orchestre de Paris. Dit seizoen dirigeert hij onder meer in Wenen, Venetië en München en geeft hij concerten in Europa en Azië. Voor zijn verdiensten ontving hij onder meer een CBE en een hoge onderscheiding van de deelstaat Salzburg. Bij De Nationale Opera werkte Bolton de afgelopen jaren al veelvuldig succesvol samen met het Nederlands Kamerorkest, en ook twee jaar geleden bij een uitvoering van de *Matthäus*.

Mark Milhofer, tenor (Evangelist en aria's)

Recente hoogtepunten uit de internationale carrière van 25 jaar van Mark Milhofer zijn producties bij het Grand Théâtre de Genève, de Staatsoper Berlin en het Royal Opera House. Hij vertolkte onder meer Nadir in Bizets *Les Pêcheurs de Perles*, Tebaldo in Bellini's *I Capuleti e i Montecchi*, Don Ottavio in Mozarts *Don Giovanni*, en Dr. Wangel in de wereldpremière van *The Lady from the Sea* voor de Scottish Opera. Zijn uitzonderlijke veelzijdigheid – van Monteverdi tot Britten – maakt hem tot een veelgevraagd tenor op internationale podia.

Birgitte Christensen, sopraan (aria's en Uxor Pilati)

Birgitte Christensen studeerde aan de Norwegian Academy of Music. Ze trad op bij internationale operahuizen en festivals, waaronder de Opéra National de Paris, Staatsoper Berlin, Opernhaus Zürich en de Noorse Nationale Opera. Haar repertoire omvat rollen in opera's van Mozart, Rossini, Verdi, Puccini, Gluck, Beethoven (de rol van Leonore in *Fidelio*) en Monteverdi, evenals barokopera's van Händel, Scarlatti en Telemann. Recentere hoogtepunten zijn Isolde (*Tristan und Isolde*, Wagner) en concerten met onder andere Teodor Currentzis, René Jacobs en Marek Janowski.

Olivia Vermeulen, mezzosopraan

Olivia Vermeulen trad onder meer op in de Staatsoper Unter den Linden in Berlijn en de Berliner Philharmoniker. Nadat ze in 2019 haar debuut vierde bij de Opéra national de Paris in een baanbrekende productie van Scarlatti's *Il primo omicidio* onder leiding van René Jacobs en in regie van Romeo Castellucci, voegde Olivia Vermeulen zich bij het Freiburg Baroque Orchestra voor een internationale tournee als Donna Elvira in Mozarts *Don Giovanni*. In 2025 maakt ze ook haar debuut bij de Oper Köln in de wereldpremière van *Die letzten Tage der Menschheit* van Philippe Manoury.

Johannes Weisser, bas (Christus)

Johannes Weisser trad onder andere op bij de Staatsoper Berlin, Théâtre des Champs-Élysées, Salzburg Festival, Teatro Real Madrid, Komische Oper Berlin en The Royal Danish Opera. Hij was te zien in de rollen van Don Giovanni en Leporello (*Don Giovanni*, Mozart), Don Pizarro (*Fidelio*, Beethoven), Germont (*La traviata*, Verdi), Gianni Schicchi (*Gianni Schicchi*, Puccini), Papageno (*Die Zauberflöte*, Mozart), Achilla (*Giulio Cesare*, Händel) en Re di Scozia (*Ariodante*, Händel). Daarnaast trad hij ook op met werken van Mahler en Beethoven en in hedendaagse opera's zoals *The Listeners* (Mazzoli) en *Asle Alida* (Sørensen/Fosse).

Christian Senn, bariton (aria's en Pontius Pilatus)

Christian Senn studeerde aan de Accademia van Teatro alla Scala in Milaan bij Leyla Gencer, Luigi Alva en Vincenzo Manno. Hij excelleert in belcanto met rollen als Figaro in *Il barbiere di Siviglia*, Dandini in *La Cenerentola*, Taddeo in *L'italiana in Algeri*, Enrico in *Lucia di Lammermoor*, Belcore in *L'elisir d'amore* en Malatesta in *Don Pasquale*. In Mozart zong hij onder andere de Graaf (*Le nozze di Figaro*), Papageno (*Die Zauberflöte*) en Guglielmo (*Così fan tutte*). Ook barokopera (Vivaldi, Händel) en oratoria behoren tot zijn repertoire.

Nationaal Gemengd Jeugdkoor

De jonge maar volle klank van het Nationaal Gemengd Jeugdkoor (15 t/m 29 jaar) is met geen enkel ander koor te vergelijken. Het koor is ontstaan toen jongens uit het Nationaal Jongenskoor na de stemwisseling doorstroomden en samen met zangeressen uit het Nationaal Kinderkoor een nieuw kamerkoor vormden. Met frisse energie brengen zij sindsdien de mooiste koorwerken van Bach tot Beatles. Wat ze ook zingen, ze gaan ervoor. Zij passen zich lenig aan aan de klankwereld van de muziek en de betreffende projectdirigent. Zo maakte Sigvards Klava in de jonge stemmen een nieuwe diepte wakker passend bij de wereld van Rachmaninoff en bracht het koor ontroering met hun transparante en geënceneerde uitvoering van de *Johannes Passion*.

Nationaal Jongenskoor

Het Nationaal Jongenskoor is evenals het Nationaal Gemengd Jeugdkoor onderdeel van De Nationale Koren. In het Nationaal Jongenskoor zingen enthousiaste jongens met een bijzondere stem en muzikaliteit. Jongens met talent worden in het land gescout op basis van een mooie zangstem, muzikaal gehoor en drive. Met elkaar vormen ze een groep die met veel energie en een unieke klank de harten van de luisteraars veroverd. Al een aantal jaar worden er ook solisten getraind in het Nationaal Jongenskoor. Onze jongenssolisten zongen belangrijke solorollen, onde andere met het Koninklijk Concertgebouworkest, Radio Filharmonisch Orkest, Nederlands Kamerkoor en recent in *Die Zauberflöte* bij de Nationale Opera.

László Norbert Nemes, koordirigent

László Norbert Nemes studeerde muziekonderwijs en koordirectie aan de Liszt Academie in Boeddhapest en promoveerde in koordirectie aan de Universiteit van Alberta. Na het behalen van zijn onderwijsbevoegdheid werd hij professor aan de Liszt Academie. Hij geldt wereldwijd als toonaangevend expert in Kodály-geïnspireerd muziekonderwijs. Hij was twaalf jaar dirigent van het Hongaarse Radio Kinderkoor, is artistiek leider van het Nieuw Liszt Ferenc Kamerkoor en oprichter van het Hongaars Nationaal Jeugdkoor. Tot medio 2023 leidde hij het Kodály Instituut in Kecskemét. In Den Haag is hij hoofdvakdocent koordirectie en sinds september 2023 co-artistiek directeur van de Nationale Koren.

Irene Verburg, koordirigent

Irene Verburg is specialist in de begeleiding van jonge zangers. Na haar master aan het Koninklijk Conservatorium Den Haag vervolgde zij haar zangstudie in New York, mede dankzij een Talentenbeurs van het Ministerie van OCW. Als mezzosporaan-solist treedt zij op in opera en concerten. Met grote toewijding begeleidt Verburg jong zangtalent; ze was zangdocent aan de School voor Jong Talent. Als vaste zangcoach bij de Nationale Koren werkte ze met dirigenten als Vladimir Jurowski, Yannick Nézet-Séguin en Markus Stenz. Sinds 2017 leidt Verburg het Nationaal Jongenskoor. Sinds 2023 vormt ze met László Norbert Nemes de artistieke directie van Vocaal Talent Nederland en het dirigententeam voor de vier Nationale Koren.

Klassieke muziek voor iedereen. Maak jij het mogelijk?

Bij ons krijgt iedereen de kans om te ervaren wat klassieke muziek met je doet. We verwelkomen jaarlijks duizenden kinderen, leiden getalenteerde dirigenten en orkestmusici op en spelen niet alleen op de prestigieuze podia van Het Concertgebouw en De Nationale Opera, maar ook voor buurtbewoners in onze eigen NedPhO-Koepel, in poptempel Paradiso voor nieuw publiek en met kleine ensembles in zieken- en verzorgingshuizen. Geniet je van onze concerten en gun je dit iedereen? Kijk op orkest.nl/steun wat je als vriend of donateur kunt doen.

Masterminds over passiemuziek

In deze podcast hoor je meer over de mens achter de grote componist. Musicoloog Kees Wisse en podcastmaker Botte Jellema duiken samen in het vaak complexe leven van de grote meesters in de klassieke muziek. De aflevering over passiemuziek is te beluisteren in diverse podcastapps of via orkest.nl/passiemuziek.

MATTHÄUS
PASSION

Liedteksten

J.S. Bach - Matthäus-Passion BWV 244

ERSTER TEIL

1. Chor

Kommt ihr Töchter helft mir klagen. Sehet
- wen? - den Bräutigam, Seht ihn - wie?
- als wie ein Lamm, Sehet - was? - seht
die Geduld, Seht - wohin? - auf unsre
Schuld. Sehet ihn aus Lieb und Huld Holz
zum Kreuze selber tragen.

Choral Soprano di ripieno

O Lamm Gottes, unschuldig Am Stamm
des Kreuzes geschlachtet, Allzeit erfund'n
geduldig, Wiewohl du warest verachtet,
All' Sünd' hast du getragen, Sonst
müssten wir verzagen. Erbarm' dich unser,
o Jesu!

2. Evangelist

Da Jesus diese Rede vollendet hatte,
sprach er zu seinen Jüngern: Ihr wisset,
dass nach zweien Tagen Ostern wird und
des Menschen Sohn wird überantwortet
werden, dass er gekreuziget werde.

3. Choral

Herzliebster Jesu, was hast du verbro-
chen, Dass man ein solch scharf Urteil
hat gesprochen? Was ist die Schuld?
In was für Missetaten Bist du geraten?

4. Evangelist

Da versammelten sich die Hohenpriester
und Schriftgelehrten und die Ältesten des
Volks in den Palast des Hohenpriesters,
der da hiess Kaiphas; und hielten Rat, wie
sie Jesum mit Listen griffen und töteten.
Sie sprachen aber:

EERSTE DEEL

1. Koor

Komt o dochters, helpt mij klagen.
Ziet Hem - Wie? - de Bruidegom. Ziet Hem
- hoe? - zoals een lam. Ziet dan - wat?
- ziet Zijn geduld. Ziet - waarheen? - op
onze schuld. Ziet Hem uit liefde en
genade zelf het kruishout dragen.

Koraal Jongenskoor

O Lam van God onschuldig, Dat aan het
kruishout werd geslacht. Gij was altijd
geduldig, hoewel Gij werd veracht.
Alle zonden hebt Gij gedragen en daar-
door ons van de dood ontslagen. O Jezus,
ontferm u over ons.

2. Evangelist

Toen Jezus deze woorden gesproken had,
zei hij tot zijn leerlingen: Gij weet dat het
over twee dagen Pasen is;
dan zal de Mensenzoon worden overgele-
verd om gekruisigd te worden.

3. Koraal

Liefdevolle Jezus, wat hebt Gij misdaan
dat men zo'n hard vonnis heeft getekend?
Wat is Uw schuld? Welke misdaden
worden U aangerekend?

4. Evangelist

Toen kwamen de hogepriesters en
schriftgeleerden en de volksoudsten
samen in het paleis van de hogepriester,
die Kajafas heette, en ze beraadslaagden
hoe ze Jezus met een list zouden grijpen
en doden. Maar ze zeiden:

5. Chor

Ja nicht auf das Fest, auf dass nicht ein
Aufruhr werde im Volk.

6. Evangelist

Da nun Jesus war zu Bethanien, im Hause
Simonis des Aussätzigen, trat zu ihm ein
Weib, die hatte ein Glas mit köstlichem
Wasser und goss es auf sein Haupt, da er
zu Tische sass. Da das seine Jünger
sahen, wurden sie unwillig und sprachen:

7. Jünger

Wozu dienet dieser Unrat? Dieses Wasser
hätte mögen teuer verkauft und den
Armen gegeben werden.

8. Evangelist

Da das Jesus merkete, sprach er zu ihnen:
Was bekümmert ihr das Weib? Sie hat ein
gut Werk an mir getan! Ihr habet allezeit
Arme bei euch, mich aber habt ihr nicht
allezeit. Dass sie dies Wasser hat auf
meinen Leib gegossen, hat sie getan, dass
man mich begraben wird. Wahrlich, ich
sage euch: wo dies Evangelium geprediget
wird in der ganzen Welt, da wird man auch
sagen zu ihrem Gedächtnis, was sie getan
hat.

9. Rezitativ Alt

Du lieber Heiland, du,
Wenn deine Jünger töricht streiten,
Dass dieses fromme Weib
Mit Salben deinen Leib
Zum Grabe will bereiten,
So lasse mir inzwischen zu
Von meiner Augen Tränenflüssen
Ein Wasser auf dein Haupt zu giessen.

5. Koor

Niet op het feest, want anders kan er
oproer ontstaan onder het volk.

6. Evangelist

Terwijl Jezus nu te Bethanië in het huis
van Simon de melaatse was, kwam er een
vrouw naar Hem toe met een albasten
kruik vol kostelijk reukwater. Ze goot het
uit over Zijn hoofd, terwijl Hij aan tafel zat.
Toen de leerlingen dit zagen zeiden ze
verontwaardigd:

7. Leerlingen

Waarom deze verkwisting? Dat reukwater
had duur verkocht kunnen worden ten
bate van de armen!

8. Evangelist

Maar Jezus bemerkte het en zei: Waarom
valt gij deze vrouw lastig? Zij heeft immers
een goede daad aan Mij gedaan?
Want de armen hebt gij altijd bij u, maar
Mij niet. Door dit reukwater over Mijn
lichaam uit te gieten heeft zij Mijn
begrafenis voorbereid. Voorwaar, Ik zeg u:
overal ter wereld waar dit Evangelie zal
worden verkondigd, zal ook tot haar
gedachtenis gesproken worden over wat
zij gedaan heeft.

9. Recitatief Alt

O liefdevolle Verlosser,
terwijl Uw leerlingen redetwisten omdat
deze vrome vrouw
het teken stelt van de rouw
die Uw dood spoedig brengen zal,
sta mij dan intussen toe
dat ik U hetzelfde doe
door met mijn tranen Uw hoofd te zalven.

10. Arie Alt

Bus und Reu'
Knirscht das Sündenherz entzwei,
Dass die Tropfen meiner Zähren
Angenehme Spezerei,
Treuer Jesu, dir gebären.

11. Evangelist

Da ging hin der Zwölfen einer, mit Namen
Judas Ischahoth, zu den Hohenpriestern,
und sprach: Was wolt ihr mir geben? Ich
will ihn euch verraten. Und sie boten ihm
dreissig Silberlinge. Und von dem an
suchte er Gelegenheit dass er ihn verriete.

12. Arie Sopran

Blute nur, du liebes Herz!
Ach, ein Kind, das du erzogen,
Das an deiner Brust gesogen,
Droht den Pfleger zu ermorden,
Denn es ist zur Schlange worden.

13. Evangelist

Aber am ersten Tag der süssen Brot'
traten die Jünger zu Jesu, und sprachen zu
ihm:

14. Jünger

Wo willst du, dass wir dir bereiten das
Osterlamm zu essen?

15. Evangelist

Er sprach: Gehet hin in die Stadt zu einem
und sprecht zu ihm: Der Meister lässt dir
sagen: Meine Zeit ist hier, ich will bei dir
die Ostern halten mit meinen Jüngern.
Und die Jünger taten wie ihnen Jesus
befohlen hatte, und bereiteten das
Osterlamm. Und am Abend setzte er sich
zu Tische mit den Zwölfen. Und da sie
assen, sprach er: Wahrlich, ich sage euch:
Einer unter euch wird mich verraten. Und
sie wurden sehr betrübt, und huben an
ein jeglicher unter ihnen, und sagten zu
ihm: Herr, bin ich's?

10. Aria Alt

Boete en smart
breken het zondige hart.
Geef toch, dat de tranen van mijn ogen
voor U zoete balsem wezen mogen,
o trouwe Jezus.

11. Evangelist

Toen ging één van de twaalf, Judas Iskariot
genaamd, naar de opperpriesters en zei:
Wat is het u waard als ik Hem aan u
uitlever? En zij gaven hem dertig zilverlin-
gen. Vanaf dat moment zocht hij naar een
gelegenheid om Hem te verraden.

12. Aria Sopraan

Bloed nu maar, o moederhart,
Ach, een kind dat gij hebt grootgebracht,
dat eens aan uw borst heeft gelegen,
dreigt nu zijn Heer te gaan vermoorden
want het is tot slang geworden.

13. Evangelist

Op de eerste dag van het feest der
ongedesemde broden kwamen de
leerlingen bij Jezus en vroegen:

14. Leerlingen

Waar wilt Gij dat wij voorbereidingen gaan
treffen om het paasmaal te gebruiken?

15. Evangelist

Hij zei: Gaat in de stad naar degene die Ik
u noemen zal en zeg tegen hem: De
meester zegt: Mijn tijd is nabij, bij u houd
Ik met Mijn leerlingen het paasmaal.
En de leerlingen deden zoals Jezus hun
gezegd had en zij maakten het paasmaal
gereed. Toen het avond geworden was
ging Hij met de twaalf leerlingen aan tafel.
En terwijl zij aten, zei Hij: Voorwaar, Ik zeg
u; één van u zal Mij verraden. Zij werden
diep bedroefd en begonnen ieder aan
Hem te vragen: Ben ik het, Heer?

16. Choral

Ich bin's, ich sollte büssen,
An Händen und an Füßen
Gebunden in der Höl'l';
Die Geissein und die Banden
Und was du ausgestanden,
Das hat verdienet meine Seel'.

17. Evangelist

Er antwortete und sprach: Der mit der
Hand mit mir in die Schüssel tauchet, der
wird mich verraten. Des Menschen Sohn
gehet zwar dahin, wie von ihm geschrie-
ben stehet, doch wehe dem Menschen,
durch welchen des Menschen Sohn
verraten wird. Es wäre ihm besser, dass
derselbige Mensch noch nie geboren
wäre. Da antwortete Judas, der ihn verriet,
und sprach: Bin ich's, Rabbi? Er sprach zu
ihm: Du sagest's. Da sie aber assen, nahm
Jesús das Brot, dankete und brach's und
gab's den Jüngern, und sprach: Nehmet,
esset, das ist mein Leib. Und er nahm den
Kelch und dankete, gab ihnen den, und
sprach: Trinket alle daraus, das ist mein
Blut des neuen Testaments, welches
vergossen wird für viele, zur Vergebung
der Sünden. Ich sage euch: Ich werde von
nun an nicht mehr von diesem Gewächs
des Weinstocks trinken bis an den Tag, da
ich's neu trinken werde mit euch in
meines Vaters Reich.

18. Rezitativ Sopran

Wiewohl mein Herz in Tränen schwimmt,
Dass Jesús von uns Abschied nimmt,
So macht mich doch sein Testament
erfreut: Sein Fleisch und Blut,
o Kostbarkeit,
Vermacht er mir in meine Hände,
Wie er es auf der Welt mit denen Seinen,
Nicht böse können meinen,
So liebt er sie bis an das Ende.

16. Koraal

Ik ben het, ik zou moeten boeten,
aan handen en voeten gebonden
in de hel.
Want de boeien en de geselslagen en
alles wat Gij hebt gedragen droeg Gij,
o Heer, om mij.

17. Evangelist

Hij antwoordde hun: Degene die zijn hand
met Mij in de schotel doopt zal Mij
verraden. De Mensenzoon gaat heen zoals
van Hem geschreven staat, maar wee de
mens door wie de Mensenzoon verraden
wordt. Het zou beter voor hem zijn
geweest als hij niet geboren was. Toen zei
Judas, Zijn verrader: Ben ik het, Heer? Hij
zei tot hem: Gij zegt het. En terwijl zij aten,
nam Jesús het brood, zegende het, brak
het en gaf het aan Zijn leerlingen met de
woorden: Neemt en eet hiervan, dit is
Mijn lichaam. En Hij nam de beker, sprak
een dankgebed uit en reikte hem aan hen
over met de woorden: Drinkt allen hieruit,
want dit is Mijn bloed van het nieuwe
verbond, dat voor velen vergoten zal
worden tot vergeving van de zonden. En Ik
zeg u: van nu af aan zal Ik niet meer van
de wijn drinken, tot op de dag dat Ik ze
hernieuwd met u zal drinken in het rijk
van Mijn Vader.

18. Recitatief Sopraan

Hoewel mijn hart bedroefd is nu Jesús
afscheid neemt ben ik toch blij om wat
Hij mij geeft:
Zijn vlees en bloed,
waarin Hij leeft
laat Hij na in mijn handen.
Zoals Hij op aarde steeds de Zijnen
omringde met een goedheid zo groot,
Zo heeft Hij hen nu lief tot in de dood.

19. Arie Sopran

Ich will dir mein Herze schenken, Senke dich, mein Heil, hinein, Ich will mich in dir versenken, Ist dir gleich die Welt zu klein, Ei, so sollst du mir allein Mehr als Welt und Himmel sein.

20. Evangelist

Und da sie den Lobgesang gesprochen hatten, gingen sie hinaus an den Oelberg. Da sprach Jesus zu ihnen: In dieser Nacht werdet ihr euch alle ärgern an mir. Denn es stehet geschrieben: Ich werde den Hirten schlagen, und die Schafe der Herde werden sich zerstreuen. Wann ich aber auferstehe, will ich vor euch hingehen in Galiläam.

21. Choral

Erkenne mich, mein Hüter,
Mein Hirte, nimm mich an;
Von dir, Quell' alle Güter,
Ist mir viel Gut's getan.
Dein Mund hat mich gelabet
Mit Milch und süsser Kost,
Dein Geist hat mich begabet
Mit mancher Himmelslust.

22. Evangelist

Petrus aber antwortete und sprach zu ihm: Wenn sie auch alle sich an dir ärgerten, so will ich doch mich nimmermehr ärgern. Jesus sprach zu ihm: Wahrlich, ich sage dir: In dieser Nacht, ehe der Hahn krähet, wirst du mich dreimal verleugnen. Petrus sprach zu ihm: Und wenn ich mit dir sterben müsste, so will ich dich nicht verleugnen. Desgleichen sagten auch alle Jünger.

19. Aria Sopraan

Ik wil U miin hart geven O Heer, vervul het van U. Ik wil slechts vanuit U leven en helemaal opgaan in U. En is deze wereld misschien te klein, dan zult Gij voor mij hemel en aarde zijn.

20. Evangelist

En na de lofzang gezongen te hebben, gingen zij op weg naar de Olijfborg. Toen zei Jezus tot hen: In deze nacht zult gij u allen aan Mij ergeren, want er staat geschreven: Ik zal de herder slaan en de schapen der kudde zullen verstrooid worden. Maar wanneer Ik zal zijn verreezen, zal Ik u voorgaan naar Galilea.

21. Koraal

Erken mij, mijn Behoeder,
mijn Herder, neem mij aan
Door U, bron van al 't goede,
is mij veel goeds gedaan.
Uw mond heeft mij geleest
met melk en zoete honing.
Uw geest schonk mij de vreugde uit de
heerlijke hemelwoning.

22. Evangelist

Petrus gaf Hem ten antwoord: Al zouden allen zich aan U ergeren, ik nooit! Jezus sprak tot hem: Voorwaar, Ik zeg u: In deze nacht, nog vóór de haan kraait, zult gij Mij driemaal verloochenen. Petrus antwoordde: Zelfs al moest ik met U sterven, nooit zou ik U verloochenen. En zo spraken ook de andere leerlingen.

23. Choral

Ich will hier bei dir stehen,
Verachte mich doch nicht!
Von dir will ich nicht gehen,
Wenn dir dein Herze bricht.
Wann dein Herz wird erblassen,
Im letzten Todesstoss,
Alsdenn will ich dich fassen
In meinen Arm und Schoss.

24. Evangelist

Da kam Jesus mit ihnen zu einem Hofe, der hiess Gethsemane, und sprach zu seinen Jüngern: Setzet euch hier, bis dass ich dort hingehe und bete. Und nahm zu sich Petrum und die zween Söhne Zebedäi, und fing an zu hauern und zu sagen. Da sprach Jesus zu ihnen: Meine Seele ist betrübt bis an den Tod; bleibet hier und wachet mit mir.

*25. Rezitativ Tenor und Chor
Tenor*

O Schmerz! wie zittert das gequälte Herz,
Wie sinkt es hin, wie bleicht sein Angesicht!

Choral

Was ist die Ursach' aller solcher Plagen?
Tenor

Der Richter führt ihn vor Gericht. Da ist kein Trost, kein Helfer nicht.

Choral

Ach, meine Sünden haben dich geschlagen!

Tenor

Er leidet alle Höllenqualen, Er soll für fremden Raub bezahlen.

Choral

Ich, ach Herr Jesu, habe dies verschuldet,
Was du erduldet.

Tenor

Ach, könnte meine Liebe dir,
Mein Heil, dein Zittern und dein Zagen
Vermindern oder helfen tragen,
Wie gerne blieb' ich hier.

23. Koraal

Ik wil hier bij U blijven,
verwerp mijn bijzijn niet.
Ik wil U niet verlaten,
U, die mij nooit verliet.
Wanneer Uw hart zal breken
in het uur van de dood,
zal ik Uw hoofd bergen in mijn armen en mijn schoot.

24. Evangelist

Toen kwam Jezus met hen aan op een plaats, Gethsemane geheten, en sprak tot zijn leerlingen: Ga hier zitten, terwijl Ik verderop ga bidden. En Hij nam Petrus en de twee zonen van Zebedéus mee en begon bedroefd en angstig te worden. Hij zei tot hen: Mijn ziel is bedroefd tot stervens toe. Blijft hier en waakt met Mij.

*25. Recitatief Tenor en koor
Tenor*

O droefheid, hoe beeft het bange hart,
hoe krimpt het samen, hoe bleek wordt Zijn gezicht!

Koor

Wat is de oorzaak van al deze kwellingen?
Tenor

De rechter voert Hem voor het gericht. Er is geen troost, geen redding in zicht.

Koor

Ach, mijn zonden hebben U geslagen!

Tenor

Hij moet helse pijnen lijden om anderen van hun schuld te bevrijden.

Koor

Ach Heer, om mijn schulden moet Gij dit dulden.

Tenor

Ach, als toch mijn liefde, Heer, Uw angsten en plagen verminderen kon of helpen dragen, wat zou ik dan graag bij U blijven.

26. Arie Tenor und Chor

Tenor

Ich will bei meinem Jesu wachen.

Chor

So schlafen unsre Sünden ein.

Tenor

Meinen Tod Büsset seiner Seelen Not;
Sein Trauern machet mich voll Freuden.

Chor

Drum muss uns sein verdienstlich Leiden
Recht bitter, und doch süsse sein.

27. Evangelist

Und ging hin ein wenig, fiel nieder auf
sein Angesicht und betete, und sprach:
Mein Vater, ist's möglich, so gehe dieser
Kelch von mir; doch nicht wie ich will,
sondern wie du willst.

28. Rezitativ Bass

Der Heiland fällt vor seinem Vater nieder;
Dadurch erhebt er mich und Alle Von
unserm Falle Hinauf zu Gottes Gnade
wieder. Er ist bereit Den Kelch des Todes
Bitterkeit zu trinken, In welchen Sünden
dieser Welt Gegossen sind, und hässlich
stinken, Weil es dem lieben Gott gefällt.

29. Arie Bass

Gerne will ich mich bequemen, Kreuz und
Becher anzunehmen, Trink' ich doch dem
Heiland nach Denn sein Mund, Der mit
Milch und Honig fliesset, Hat den Grund
Und des Leidens herbe Schmach, Durch
den ersten Trunk versüset.

30. Evangelist

Und er kam zu seinen Jüngern und fand
sie schlafend, und sprach zu ihnen:
Könnet ihr denn nicht eine Stunde mit mir
wachen? Wachtet und betet, dass ihr nicht
in Anfechtung fallet.

26. Aria Tenor en koor

Tenor

Ik wil bij mijn Jezus waken.

Koor

Dan slapen onze zonden in.

Tenor

Omwille van mijn dood is Zijn lijden nu zo
groot. Zijn droefheid brengt voor mij
vreugde.

Koor

Daarom moet Zijn dienstbaar lijden
bitterzoet voor ons allen zijn.

27. Evangelist

En Hij ging een weinig verder, wierp zich
voorover op de grond en bad: Mijn Vader,
als het mogelijk is, laat dan deze beker
aan Mij voorbijgaan. Echter niet Mijn wil,
maar Uw wil geschiede.

28. Recitatief Bas

De Heer valt voor Zijn Vader neer,
waardoor Hij mij en allen die waren
gevallen laat opstaan in genade weer.
Hij is bereid de bittere kelk van de dood te
drinken waarin de zonden van de mensen
gegoten zijn: Hij zal hem drinken
om te voldoen aan Zijn Vaders wensen.

29. Aria Bas

Graag wil ik mij bereid verklaren om het
kruis en de beker te aanvaarden. Dan doe
ik hetzelfde als mijn Heer. Want Zijn mond
die overstroomt van melk en honingvloed
heeft de wrange smaak van het lijden door
de eerste teug reeds verzoet.

30. Evangelist

Nu ging Hij terug naar Zijn leerlingen en
vond hen in slaap. Hij zei tot hen:
Kunt gij dan niet één uur met Mij waken?
Waakt en bidt, opdat gij niet in verleiding
komt;

Der Geist ist willig, aber das Fleisch ist
schwach. Zum andern Mal ging er hin,
betete und sprach: Mein Vater, ist's nicht
möglich, dass dieser Kelch von mir gehe,
ich trinke ihn denn; so geschehe dein
Wille.

31. Choral

Was mein Gott will, das g'scheh' all'zeit,
Sein Will' der ist der beste;
Zu helfen den'n er ist bereit,
Die an ihn glauben feste;
Er hilft aus Not,
Der fromme Gott,
Und züchtiget mit Massen.
Wer Gott vertraut,
Fest auf ihn baut,
Den will er nicht verlassen.

32. Evangelist

Und er kam und fand sie aber schlafend,
und ihre Augen waren voll Schlafs. Und er
liess sie und ging abermals hin, und
betete zum dritten Mal, und redete
dieselbigen Worte. Da kam er zu seinen
Jüngern und sprach zu ihnen: Ach! wollt
ihr nun schlafen und ruhen? Siehe, die
Stunde ist hier dass des Menschen Sohn
in der Sünder Hände überantwortet wird.
Stehet auf, lasset uns gehen: siehe, er ist
da, der mich verrät. Und als er noch
redete, siehe, da kam Judas, der Zwölfen
einer, und mit ihm eine grosse Schar mit
Schwertern und mit Stangen, von den
Hohenpriestern und Aeltesten des Volks.
Und der Verräter hatte ihnen ein Zeichen
gegeben und gesagt: Welchen ich küssen
werde, der ist's, den greifet. Und alsbald
trat er zu Jesum und sprach: Gegrüsset
seist du, Rabbi! Und küssete ihn. Jesus
aber sprach zu ihm: Mein Freund, warum
bist du kommen? Da traten sie hinzu, und
legten die Hände an Jesum, und griffen
ihn.

de geest is wel gewillig, maar het vlees is
zwak. Opnieuw ging Hij heen en bad: Mijn
Vader, als deze beker niet voorbij kan
gaan zonder dat Ik hem drink, dan
geschiede Uw wil.

31. Koraal

Wat God wil, gebeurt altijd.
Niets gaat Zijn wil te boven.
Hij is altijd tot hulp bereid voor degenen
die in Hem geloven.
Hij helpt in nood,
de goede God,
en straffen doet Hij met mate.
Wie God vertrouwt en
vast op Hem bouwt,
die zal Hij niet verlaten.

32. Evangelist

En toen Hij terugkwam vond Hij hen weer
in slaap, want hun oogleden waren zwaar
geworden. Nogmaals verliet Hij hen en
ging heen, en bad voor de derde maal met
dezelfde woorden. Toen keerde Hij bij Zijn
leerlingen terug en sprak tot hen:
Ach, wilt gij nú slapen en rusten? Zie, het
uur is nabij waarop de Mensenzoon wordt
overgeleverd in de handen van de zon-
daars. Sta op, laten we gaan, want hij die
Mij verraden zal, is vlakbij. En terwijl Hij
nog sprak, zie: daar kwam Judas, één van
de twaalf, vergezeld van een grote bende
met zwaarden en stokken, gestuurd door
de opperpriesters en oudsten van het
volk. De verrader had hun een teken
gegeven en gezegd: Die ik zal kussen, Hij
is het. Grijpt Hem. En onmiddellijk liep hij
op Jezus toe met de woorden: Wees
gegroet, Rabbi! En hij kuste Hem. Maar
Jezus zei tot hem: Vriend, waartoe zijt gij
gekomen? Nu kwamen ze toelopen en
maakten zich van Jezus meester.

33. *Duett Sopran, Alt und Chor*

Sopran und Alt

So ist mein Jesus nun gefangen.

Chor

Lasst ihn, haltet, bindet nicht!

Sopran und Alt

Mond und Licht Ist vor Schmerzen
untergangen, Weil mein Jesus ist gefan-
gen.

Sie führen ihn, er ist gebunden!

Chor

Sind Blitze, sind Donner in Wolken
verschwunden? Eröffne den feurigen
Abgrund, o Hölle!

Zertrümmre, verderbe, verschlinge,

zerschelle Mit plötzlicher Wut

Den falschen Verräter, das mörd'rische
Blut!

34. *Evangelist*

Und siehe, einer aus denen, die mit Jesu
waren, reckete die Hand aus, und schlug
des Hohenpriesters Knecht, und hieb ihm
ein Ohr ab. Da sprach Jesus zu ihm:
Stecke dem Schwert an seinen Ort, denn
wer das Schwert nimmt, der soll durchs
Schwert umkommen. Oder meinst du,
dass ich nicht könnte meinen Vater bitten,
dass er mir zuschickte mehr denn zwölf
Legion Engel? Wie würde aber die Schrift
erfüllet? Es muss also gehen. Zu der
Stund' sprach Jesus zu den Scharen: Ihr
seid ausgegangen als zu einem Mörder,
mit Schwertern und mit Stangen, mich zu
fahen; bin ich doch täglich bei euch
gesessen und habe gelehret im Tempel
und ihr habt mich nicht gegriffen. Aber
das ist alles geschehen, dass erfüllet
würden die Schriften der Propheten. Da
verliessen ihn alle Jünger und flohen.

33. *Duet Sopraan alt en koor*

Sopraan en alt

Zo is mijn Jezus dan gevangen.

Koor

Laat Hem, hou op, bind Hem niet vast!

Sopraan en alt

Het maanlicht is van droefheid onder-
gegaan, omdat Jezus is gevangen.

Ze voeren Hem weg, Hij is gebonden!

Koor

Zijn bliksem en donder in de wolken
verdwenen?

Open uw vurige afgrond, o hell!

Verbrijzel, verwoest, verslind en breek
met één woedend gebaar

de valse verrader, de moordenaar!

34. *Evangelist*

En zie: een van hen die bij Jezus waren,
strekte zijn hand uit, trok zijn zwaard en
trof daarmee de slaaf van de hogepriester
en sloeg hem een oor af. Maar Jezus zeide
tot hem: Steek uw zwaard weer bij u, want
allen die naar het zwaard grijpen zullen
door het zwaard omkomen. Of dacht gij
dat Mijn Vader Mij niet onmiddellijk meer
dan twaalf legioenen engelen zou sturen
als Ik Hem daarom vroeg? Maar hoe
zouden anders de schriften in vervulling
kunnen gaan, die zeggen dat het zo moet
gebeuren? Nu sprak Jezus tot de bende:
Als tegen een rover zijt gij uitgetrokken
met zwaarden en stokken om Mij gevan-
gen te nemen. Dagelijks zat Ik in de
tempel te onderwijzen, en gij hebt Mij
niet gegrepen. Maar dit alles is gebeurd
opdat de schriften der profeten in
vervulling zouden gaan. Toen lieten alle
leerlingen Hem in de steek en vluchtten.

35. *Choral*

O Mensch, beweine dein' Sünde gross,

Darum Christus sein's Vaters Schoss

Auessert' und kam auf Erden.

Von einer Jungfrau rein und zart

Für uns er hie geboren ward,

Er wollt' der Mittler werden.

Den'n Toten er das Leben gab,

Und legt' dabei all' Krankheit ab,

Bis sich die Zeit herdrange,

Dass er für uns geopfert würd',

Trüg' unsrer Sünden schwere Bürd'

Wohl an dem Kreuze lange.

35. *Koraal*

O mens, beweene uw grote zonden,

waarom Christus naar de aarde werd

gezonden

en de schoot van Zijn Vader verliet.

Uit een maagd werd Hij geboren om voor

ons, die waren verloren, tot bemiddelaar

te zijn. Doden riep Hij weer tot leven,

zieken heeft Hij doen genezen tot tenslot-

te kwam de tijd waarop Hij Zijn leven gaf

voor allen, de zonden op Zich nam van

allen en tot het kruishout was bereid.

ZWEITER TEIL

36. Arie Alt und Chor

Alt

Ach, nun ist mein Jesus hin!

Chor

Wo ist denn dein Freund hingegangen,
O du Schönste unter den Weibern?

Alt

Ist es möglich? Kann ich schauen?

Chor

Wo hat sich dein Freund hingewandt?

Alt

Ach! mein Lamm in Tigerklauen! Ach!
wo ist mein Jesus hin?

Chor

So wollen wir mit dir ihn suchen.

Alt

Ach! was soll ich der Seele sagen, Wenn
sie mich wird ängstlich fragen: Ach! wo ist
mein Jesus hin?

37. Evangelist

Die aber Jesum gegriffen hatten, führten
ihn zu dem Hohenpriester Kaiphas, dahin
die Schriftgelehrten und Aeltesten sich
versammelt hatten. Petrus aber folgte
ihm nach von ferne, bis in den Palast des
Hohenpriesters, und ging hinein, und
satzte sich bij den Knechten, auf dass er
sähe wo es hinaus wollte. Die Hohen-
priester aber und Aeltesten und der ganze
Rat suchten falsches Zeugnis wider
Jesum, auf dass sie ihn töteten, und
funden keines.

38. Choral

Mir hat die Welt trüglich gericht't
Mit Lügen und mit falschem G'dicht,
Viel Netz' und heimlich' Stricken.
Herr, nimm mein wahr in dieser G'fahr,
B'hüt mich vor falschen Tücken.

TWEEDE DEEL

36. Aria Alt en koor

Alt

Ach, nu is mijn Jezus heen!

Koor

Waar is uw Vriend dan heengegaan,
o gij schoonste onder de vrouwen?

Alt

Is het mogelijk dit te aanschouwen?

Koor

Waar is uw Vriend dan heengegaan?

Alt

Ach, miin Lam in tijgerklauwen, ach,
waar is mijn Jezus heen?

Koor

Dan willen wij Hem met u zoeken.

Alt

Ach, hoe kan mijn ziel verdragen dat zij
angstig mij moet vragen: ach, waar is mijn
Jezus heen?

37. Evangelist

Zij die Jezus gegrepen hadden, voerden
Hem weg naar Kaïfas, de hogepriester, bij
wie de oudsten en schriftgeleerden bijeen
gekomen waren. Petrus volgde Hem van
verre, tot in de voorhof van de hogepries-
ter; en binnengekomen ging hij tussen de
dienaars zitten om te zien hoe het af zou
lopen. De opperpriesters en heel de Hoge
Raad zochten naar een valse aanklacht
tegen Jezus om Hem ter dood te brengen.
Maar zij vonden er geen.

38. Koraal

De wereld heeft mij ten onrechte
door leugens en bedrog beschuldigd,
uit afgunst en misdadigheid. Heer,
zie naar mij om in dit gevaar.
Behoed mij voor valse aanklachten.

39. Evangelist

Und wiewohl viel falsche Zeugen herz-
utraten, funden sie doch keins. Zuletzt
traten herzu zween falsche Zeugen und
sprachen: Er hat gesagt: Ich kann den
Tempel Gottes abbrechen und in dreien
Tagen denselben bauen. Und der Hohe-
priester stund auf und sprach zu ihm:
Antwortest du nichts zu dem, das diese
wider dich zeugen? Aber Jesus schwieg
stille.

40. Rezitativ Tenor

Mein Jesus schweigt zu falschen Lügen
stille, Um uns damit zu zeigen, Dass sein
erbarmensvoller Wille Vor uns zum Leiden
sei geneigt, Und dass wir in dergleichen
Pein Ihm sollen ähnlich sein, Und in
Verfolgung stille schweigen.

41. Arie Tenor

Geduld, Geduld! Wenn mich falsche
Zungen stechen, Leid' ich wider meine
Schuld Schimpf und Spott, Ei, so mag der
Liebe Gott Meines Herzens Unschuld
rächen.

42. Evangelist

Und der Hohepriester antwortete und
sprach zu ihm: Ich beschwöre dich bei
dem lebendigen Gott, dass du uns sagest,
ob du seiest Christus, der Sohn Gottes?
Jesus sprach zu ihm: Du sagest's. Doch
sage ich euch: Von nun an wird's gesche-
hen, dass ihr sehen werdet des Menschen
Sohn sitzen zur Rechten der Kraft, und
kommen in den Wolken des Himmels. Da
zerriss der Hohepriester seine Kleider und
sprach: Er hat Gott gelästert, was dürfen
wir weiter Zeugnis? Siehe, jetzt habt ihr
seine Gotteslästerung gehöret. Was
dünket euch? Sie antworteten und
sprachen: Er ist des Todes schuldig!

39. Evangelist

Hoewel vele valse getuigen naar voren
kwamen vonden zij niets. Maar tenslotte
traden er twee naar voren die verklaarden:
Hij heeft gezegd: ik kan de tempel van
God afbreken en binnen drie dagen weer
opbouwen. De hogepriester stond op en
zei tot Hem: Geeft Gij geen antwoord op
wat zij tegen U inbrengen? Maar Jezus
bleef zwijgen.

40. Recitatief Tenor

Jezus zwijgt op valse aanklachten stil,
om ons daarmee te bewijzen dat Zijn
liefdevolle wil voor ons tot lijden is bereid,
en dat wij, in dergelijke pijn, zijn navolgers
dienen te zijn door bij vervolging ook stil
te zwijgen.

41. Aria Tenor

Geduld, geduld! Als onrecht van valse
tongen mij tart moet ik lijden zonder
schuld. Laster en spot, o, dat de goede
God de onschuld zal wreken van mijn
hart!

42. Evangelist

De hogepriester zei tot Hem: Ik bezweer U
bij de levende God, dat Gij ons zegt of Gij
de Christus zijt, de Zoon van God.
Jezus zei tot hem: Gij zegt het. Maar Ik zeg
u: van nu af aan zult gij de Mensenzoon
zien zitten aan de rechterhand van Gods
Majesteit en Hem zien komen op de
wolken des hemels. Toen scheurde de
hogepriester zijn kleren en zei: Hij heeft
God gelasterd! Waarvoor hebben wij nog
getuigen nodig? Zie, nu hebt gij de
godslastering gehoord. Wat denkt u
ervan? Zij antwoordden: Hij is de dood
schuldig!

43. Evangelist

Da speieten sie aus in sein Angesicht,
und schlugen ihn mit Fäusten. Etliche
aber schlugen ihn in's Angesicht, und
sprachen: Weissage uns, Christe, wer ist's
der dich schlug?

44. Choral

Wer hat dich so geschlagen,
Mein Heil, und dich mit Plagen
So übel zugericht't?
Du bist ja nicht ein Sünder,
Wie wir und unsre Kinder,
Von Missetaten weisst du nicht.

45. Evangelist

Petrus aber sass draussen im Palast, und
es trat zu ihm eine Magd und sprach: Und
du warest auch mit dem Jesu aus Galiläa.
Er leugnete aber vor ihnen allen, und
sprach: Ich weiss nicht was du sagest. Als
er aber zur Tür hinausging, sahe ihn eine
andere, und sprach zu denen die da
waren: Dieser war auch mit dem Jesu von
Nazareth. Und er leugnete abermal und
schwur dazu: Ich kenne des Menschen
nicht. Und über eine kleine Weile traten
hinzu, die da standen, und sprachen zu
Petro: Wahrlich, du bist auch einer von
denen, denn deine Sprache verrät dich.

46. Evangelist

Da hub er an sich zu verfluchen und zu
schwören: Ich kenne des Menschen nicht.
Und alsbald krähete der Hahn. Da dachte
Petrus an die Worte Jesu, da er zu ihm
sagte: "Ehe der Hahn krähen wird, wirst
du mich dreimal verleugnen", und ging
heraus und weinete bitterlich.

47. Arie Alt

Erbarme dich, Mein Gott, Um meiner
Zähren willen! Schau hier, Herz und
Auge weint vor dir bitterlich.

43. Evangelist

Toen spuwden zij Hem in het gezicht en
sloegen Hem met hun vuisten. Weer
anderen sloegen Hem in het gezicht en
zeiden: Profeteer ons, Christus, wie heeft
U geslagen?

44. Koraal

Wie heeft U zo geslagen,
mijn Redder, en met plagen
U zoveel aangedaan?
Gij zijt geen zondaar zoals wij,
slechts liefde en geluk bracht Gij.
Geen enkel kwaad hebt Gij gedaan.

45. Evangelist

Terwijl Petrus buiten in de voorhof zat,
kwam er een dienstmeisje naar hem toe
en zei tot hem: Jij was ook bij Jezus, de
Galileeër. Maar hij ontkende het ten
aanhore van allen en zei: Ik weet niet
waarover je het hebt. Toen hij naar het
portaal ging merkte een ander hem op en
zei tot de aanwezigen: Deze man was ook
bij Jezus van Nazareth. En opnieuw
ontkende hij het met een eed: Ik ken die
man niet. Maar even later kwamen de
omstanders naar Petrus toe en zeiden:
Zeker, ook jij hoort bij Hem, want je
uitspraak verraadt je.

46. Evangelist

Toen begon hij te vloeken en te zweren: Ik
ken die man niet. En onmiddellijk kraaide
er een haan. Toen herinnerde Petrus zich
de woorden die Jezus had gesproken: nog
voor de haan kraait, zult gij Mij driemaal
verloochen. En hij ging naar buiten en
weende bitter.

47. Aria Alt

Heb medelijden, Heer, omwille van mijn
tranen. Zie hoe hart en ogen om U wenen
zo bitter.

48. Choral

Bin ich gleich von dir gewichen,
Stell' ich mich doch wieder ein.
Hat uns doch dein Sohn verglichen,
Durch sein' Angst und Todespein.
Ich verleugne nicht die Schuld,
Aber deine Gnad' und Huld
Ist viel grösser als die Sünde,
Die ich stets in mir befinde.

49. Evangelist

Des Morgens aber hielten alle Hohen-
priester und die Aeltesten des Volks
einen Rat über Jesum, dass sie ihn
töteten. Und banden ihn, führten ihn
hin, und überantworteten ihn dem
Landpfleger Pontio Pilato. Da das sahe
Judas, der ihn verraten hatte, dass er
verdammt war zum Tode, gereuete es ihn,
und brachte herwieder die dreissig
Silberlinge den Hohenpriestern und
Aeltesten und sprach: Ich habe übel
getan, dass ich unschuldig Blut verraten
habe. Sie sprachen: Was gehet uns das
an? Da siehe du zu!

50. Evangelist

Und er warf die Silberlinge in den Tempel,
hub sich davon, ging hin, und erhängete
sich selbst. Aber die Hohenpriester
nahmen die Silberlinge und sprachen: Es
taugt nicht, dass wir sie in den Gotteskas-
ten legen, denn es ist Blutgeld.

51. Arie Bass

Gebt mir meinen Jesum wieder! Seht, das
Geld, den Mörderlohn, Wirft euch der
verlor'ne Sohn Zu den Füßen nieder.

48. Koraal

Mocht ook ik van U afgedwaald zijn dan
keer ik mij weer tot U.
Uw zoon heeft alles goedgeemaakt nu door
Zijn angst en stervenspijn.
Ik ontken niet mijn schuld,
maar Uw genade en geduld zijn veel groter
dan de zonden waarmee ik mij weet
verbonden.

49. Evangelist

Toen het morgen geworden was, namen
alle opperpriesters en oudsten van het
volk het besluit om Jezus te doden. Zij
boeiden Hem, voerden Hem weg en
leverden Hem uit aan Pilatus, de land-
voogd. Toen Judas, die Hem verraden had,
zag dat Hij veroordeeld was, kreeg hij
spijt, bracht de dertig zilverlingen naar de
opperpriesters en oudsten terug en zei: Ik
heb gezondigd door onschuldig bloed te
verraden. Zij zeiden: Wat gaat ons dat
aan? Dat is voor uw verantwoording.

50. Evangelist

Maar hij wierp de zilverlingen in de
tempel, vluchtte weg en hing zich op. De
opperpriesters raaptten de zilverlingen op
en zeiden: Wij mogen dit niet in de
offerkist doen, want het is bloedgeld.

51. Aria Bas

Geef mij toch mijn Jezus weer! Zie, het
geld, het moordenaarsloon werpt nu de
verloren zoon voor uw voeten neer.

52. Evangelist

Sie hielten aber einen Rat und kauften einen Töpfersacker darum, zum Begräbnis der Pilger. Daher ist derselbige Acker genennet der Blutacker bis auf den heutigen Tag. Da ist erfüllet, das gesagt ist durch den Propheten Jeremias, da er spricht: Sie haben genommen dreissig Silberlinge, damit bezahlet ward der Verkaufte, welchen sie kauften von den Kindern Israel; und haben sie gegeben um einen Töpfersacker, als mir der Herr befohlen hat. Jesus aber stand vor dem Landpfleger; und der Landpfleger fragte ihn, und sprach: Bist du der Juden König? Jesus aber sprach zu ihm: Du sagest's. Und da er verklagt ward von den Hohenpriestern und Aeltesten antwortete er nichts. Da sprach Pilatus zu ihm: Hörest du nicht, wie hart sie dich verklagen? Und er antwortete ihm nicht auf ein Wort, also, dass sich auch der Landpfleger sehr verwunderte.

53. Choral

Befiehl du deine Wege,
Und was dein Herze kränkt,
Der allertreusten Pflege
Dess, der den Himmel lenkt;
Der Wolken, Luft und Winden
Gibt Wege, Lauf und Bahn,
Der wird auch Wege finden,
Da dein Fuss gehen kann.

54. Evangelist

Auf das Fest aber hatte der Landpfleger Gewohnheit dem Volk einen Gefangenen loszugeben, welchen sie wollten. Er hatte aber zu der Zeit einen Gefangenen, einen sonderlichen vor andern, der hiess Barabbam. Und da sie versammelt waren, sprach Pilatus zu ihnen: Welchen wollet ihr, dass ich euch losgebe? Barrabars oder Jesum von dem gesaget wird, er sei Christus?

52. Evangelist

En zij besloten daarvoor het land van de pottenbakker te kopen, als begraafplaats voor vreemdelingen. Daarom wordt die akker tot op de dag van vandaag bloed-akker genoemd. Zo werd vervuld wat de profeet Jeremia gezegd had: en zij namen de dertig zilverlingen, de prijs waarop de kinderen van Israël Hem hadden geschat, en gaven die voor de akker van de pottenbakker, zoals de Heer mij had opgedragen. Toen Jezus voor de landvoogd stond ondervroeg deze Hem en zei: Zijt Gij de koning van de Joden? Jezus antwoordde hem: Gij zegt het. Maar op de beschuldigingen van de opperpriesters en oudsten antwoordde Hij niets. Toen zei Pilatus tot Hem: Hoort Gij dan niet, wat zij tegen U getuigen? Maar Hij antwoordde Hem op geen enkele vraag, zodat de landvoogd zeer verwonderd was.

53. Koraal

Leg gerust uw leven
en al wat uw hart bezwaart
in de handen van Degene die
hemel en aarde bewaart,
die wolken, lucht en winden
leidt in de goede baan,
en die zeker de weg zal vinden
die uw voeten moeten gaan.

54. Evangelist

Nu was het de gewoonte van de landvoogd om op feestdagen een gevangene vrij te laten naar de keus van het volk. Zij hadden nu een beruchte gevangene, Barabbas genaamd, en omdat ze nu toch bijeen waren zei Pilatus tot hen: Wie wilt gij dat ik vrijlaat: Barabbas, of Jezus die Christus genoemd wordt?

Denn er wusste wohl, dass sie ihn aus Neid überantwortet hatten. Und da er auf dem Richtstuhl sass, schickete sein Weib zu ihm und liess ihm sagen: Habe du nichts zu schaffen mit diesem Gerechten, ich habe heute viel erlitten im Traum von seinetwegen. Aber die Hohenpriester und die Aeltesten überredeten das Volk, dass sie um Barabbam bitten sollten, und Jesum umbrächten. Da antwortete nun der Landpfleger und sprach zu ihnen: Welchen wollt ihr unter diesen zweien, den ich euch soll losgeben? Sie sprachen: Barabbam! Pilatus sprach zu ihnen: Was soll ich denn machen mit Jesu von dem gesagt wird, er sei Christus? Sie sprachen alle: Lass ihn kreuzigen!

55. Choral

Wie wunderbarlich ist doch diese Strafe!
Der gute Hirte leidet für die Schafe. Die
Schuld bezahlt der Herre, der Gerechte,
für seine Knechte.

56. Evangelist

Der Landpfleger sagte: Was hat er denn Üebels getan?

57. Rezitativ Sopran

Er hat uns allen wohlgetan,
Den Blinden gab er das Gesicht,
Die Lahmen macht' er gehend.
Er sagt' uns seines Vaters Wort,
Er trieb die Teufel fort;
Betrübte hat er aufgericht't;
Er nahm die Sünder auf und an:
Sonst hat mein Jesus nichts getan.

58. Arie Sopran

Aus Liebe will mein Heiland sterben,
Von einer Sünde weiss er nichts.
Dass das ewige Verderben
Und die Strafe des Gerichts
Nicht auf meiner Seele bliebe.

Want hij wist dat zij hem uit afgunst hadden overgeleverd. Terwijl hij nu op de rechterstoel zat, zond zijn vrouw hem de boodschap: Vergrijp u niet aan deze rechtvaardige, want ik heb vannacht in een droom veel om Hem geleden. Maar de opperpriesters en oudsten hitsten het volk op dat zij om Barabbas moesten vragen en Jezus ter dood moesten laten brengen. Nu nam de landvoogd het woord en sprak: Wie van de twee wilt gij dat ik loslaat? Zij zeiden: Barabbas! Pilatus zei tot hen: Wat moet ik dan doen met Jezus, die Christus wordt genoemd? Allen riepen: Kruisig Hem!

55. Koraal

Hoe wonderlijk is toch deze straf: de goede Herder lijdt voor Zijn schapen, de rechtvaardige Heer betaalt de schuld van Zijn dienaars.

56. Evangelist

De landvoogd zei: Wat voor kwaad heeft Hij dan gedaan?

57. Recitatief Sopraan

Hij heeft ons allen welgedaan: aan blinden gaf Hij het gezicht, lammen deed Hij lopen, Zijn Vaders woord heeft Hij ons gegeven, duivels heeft Hij uitgedreven, bedroefden heeft Hij opgericht, Hij nam de zondenlast op Zich. Verder heeft Hij niets gedaan!

58. Aria Sopraan

Uit liefde wil mijn Verlosser sterven. Zelf onschuldig, is Hij gekomen opdat de eeuwige duisternis en de straf bij het laatste oordeel van mijn ziel worden weggenomen.

59. Evangelist

Sie schrieten aber noch mehr und sprachen: Lass ihn kreuzigen! Da aber Pilatus sahe, dass er nichts schaffete, sondern dass ein viel grösser Getümmel ward, nahm er Wasser, und wusch die Hände vor dem Volk, und sprach: Ich bin unschuldig an dem Blut dieses Gerechten; sehet ihr zu! Da antwortete das ganze Volk, und sprach: Sein Blut komme über uns und unsre Kinder! Da gab er ihnen Barabbam los; aber Jesum liess er geisseln und überantwortete ihn, dass er gekreuziget würde.

60. Rezitativ Alt

Erbarm' es Gott!
Hier steht der Heiland angebunden.
O Geisselung, o Schläg, o Wunden!
Ihr Henker, haltet ein!
Erweichet euch der Seelen Schmerz,
Der Anblick solches Jammers nicht?
Ach ja, ihr habt ein Herz,
Das muss der Martersäule gleich
Und noch vier härter sein.
Erbarmt euch, haltet ein!

61. Arie Alt

Können Tränen meiner Wangen
Nichts erlangen,
O, so nehmt mein Herz hinein!
Aber lasst es bei den Fluten,
Wenn die Wunden milde bluten,
Auch die Opferschale sein.

62. Evangelist

Da nahmen die Kriegsknechte des Landpflegers Jesum zu sich in das Richthaus, und sammleten über ihn die ganze Schar, und zogen ihn aus, und legeten ihm einen Purpermantel an und flochten eine Dornenkrone und setzten sie auf sein Haupt, und ein Rohr in seine rechte Hand,

59. Evangelist

Zij schreeuwden echter des te harder: Laat Hem kruisigen. Toen Pilatus zag dat niets baatte, maar dat de opschudding des te groter werd, nam hij water, waste zijn handen ten aanschouwe van de menigte en sprak: Ik ben onschuldig aan het bloed van deze rechtvaardige. Gij moet het zelf verantwoorden. Heel het volk antwoordde: Zijn bloed kome over ons en over onze kinderen! Toen liet hij Barabbas vrij, maar Jezus liet hij geselen en gaf Hem over om gekruisigd te worden.

60. Recitatief Alt

Heb medelijden, God!
Hier staat de Redder vastgebonden;
o geseling, o slagen, o wonden
gij beulen, houdt op!
Wordt uw hart dan niet verteerd
bij de aanblik van zoveel pijn?
Ach, uw hart
moet nog veel harder
dan de martelpaal zelf zijn.
Hebt medelijden, houd toch op!

61. Aria Alt

Als de tranen van mijn ogen
niets vermogen,
O, neem dan mijn hart erbij!
Laat het van de rode vloed van
Zijn milde wondenbloed dan de
offerschotel zijn!

62. Evangelist

Toen namen de soldaten van de landvoogd Jezus mee in het gerechtsgebouw en verzamelden de hele bende om Hem heen. Ze trokken Hem Zijn kleren uit en hingen Hem een purperen mantel om. Ze vlochten een kroon van doornen, zetten die op Zijn hoofd en gaven Hem een rietstok in de rechterhand.

und beugeten die Knie vor ihm, und spotteten ihn und sprachen: Gegrüsset seist du, Judenkönig. Und speieten ihn an, und nahmen das Rohr, und schlugen damit sein Haupt.

63. Choral

O Haupt voll Blut und Wunden,
Voll Schmerz und voller Hohn!
O Haupt, zu Spott gebunden
Mit einer Dornenkron!
O Haupt, sonst schön gezieret
Mit höchster Ehr' und Zier,
Jetzt aber hoch schimpfieret,
Gegrüsset seist du mir!
Du edles Angesichte,
Vor dem sonst schrickt und scheut,
Das grosse Weltgerichte,
Wie bist du so bespeit!
Wie bist du so erbleichet,
Wer hat dein Augenlicht,
Dem sonst kein Licht nicht gleicht,
So schändlich zugericht't?

64. Evangelist

Und da sie ihn verspottet hatten, zogen sie ihm den Mantel aus, und zogen ihm seine Kleider an, und führeten ihn hin, dass sie ihn kreuzigten. Und indem sie hinausgingen, fanden sie einen Menschen von Kyrene, mit Namen Simon, den zwangen sie, dass er ihm sein Kreuz trug.

65. Rezitativ Bass

Ja! freilich will in uns das Fleisch
und Blut
Zum Kreuz gezwungen sein;
Je mehr es uns'rer Seele gut,
Je herber geht es ein.

Toen vielen zij voor Hem op de knieën en bespotten Hem met de woorden: Wees gegroet, Koning der Joden! En zij bespuwden Hem, namen de rietstok en sloegen daarmee op Zijn hoofd.

63. Koraal

O Hoofd vol bloed en wonden,
met pijn bedekt en hoon.
O Hoofd, tot spot omwonden
met een doornenkroon.
O Hoofd dat andere kronen
en glorie waardig zijt,
ik wil U mijn hart tonen en groet U,
die zo lijdt.
O edel aangezicht,
aanbeden en geschuwd
door al wat leeft op aarde.
Wat zijt Gij nu bespuwd:
Hoe arm is nu Uw Hoofd.
Wie heeft het licht van Uw ogen
dat elk licht ging te boven zo schandelijk
gedoofd?

64. Evangelist

En toen zij Hem bespot hadden, trokken zij Hem de mantel weer uit, deden Hem zijn eigen kleren aan en voerden Hem weg om Hem te kruisigen. Terwijl ze de stad uittrokken, ontmoetten ze een man uit Cyrene, Simon geheten, die zij dwongen het kruis te dragen.

65. Recitatief Bas

Ja graag willen wij gedwongen zijn
om het kruis te dragen.
Hoe zwaarder de last en hoe groter de
pijn, des te lichter zal onze ziel dan zijn.

66. *Aria Bass*

Komm, süßes Kreuz,
So will ich sagen,
Mein Jesu, gib es immer her!
Wird mir mein Leiden einst zu schwer,
So hilf du mir es selber tragen.

67. *Evangelist*

Und da sie an die Stätte kamen mit
Namen Golgatha, das ist verdeutschet:
Schädelstätt', gaben sie ihm Essig zu
trinken mit Gallen vermischt; und da er's
schmeckte, wollte er's nicht trinken. Da
sie ihn aber gekreuziget hatten, teilten sie
seine Kleider und warfen das Los darum,
auf dass erfüllet würde, das gesagt ist
durch den Propheten: Sie haben meine
Kleider unter sich geteilet, und über mein
Gewand haben sie das Los geworfen. Und
sie sassen allda und hüteten sein. Und
oben zu seinem Haupte hefteten sie die
Ursach' seines Todes beschrieben,
nämlich: Dies ist Jesus, der Juden König.
Und da wurden zween Mörder mit ihm
gekreuziget, einer zur Rechten und einer
zur Linken. Die aber vorüber gingen,
lästerten ihn, und schüttelten ihre Köpfe,
und sprachen: Der du den Tempel Gottes
zerbrichst und bauest ihn in dreien Tagen,
hilf dir selber! Bist du Gottes Sohn, so
steig' herab vom Kreuz! Desgleichen auch
die Hohenpriester spotteten sein, samt
den Schriftgelehrten und Aeltesten, und
sprachen: Andern hat er geholfen, und
kann sich selber nicht helfen. Ist er der
König Israels, so steige er nun vom Kreuz,
so wollen wir ihm glauben. Er hat Gott
vertrauet, der erlöse ihn nun, lüstet's ihn;
denn er hat gesagt: Ich bin Gottes Sohn.

66. *Aria Bas*

Kom, o zoet kruis,
zo wil ik vragen.
Mijn Jezus, maak het voor mij klaar!
En wordt mij mijn lijden eens te zwaar,
Help Gijzelf het mij dan dragen.

67. *Evangelist*

En zij kwamen aan een plaats, Golgotha
genaamd, dat betekent: Schedelplaats,
en zij gaven Hem wijn vermengd met gal
te drinken. Maar toen Hij die proefde,
wilde Hij niet drinken. Nadat zij Hem
gekruisigd hadden verdeelden zij Zijn
kleren door er om te loten, opdat vervuld
zou worden wat door de profeet gezegd is:
Zij hebben mijn kleding onder elkaar
verdeeld, en mijn bovenkleed hebben zij
verloot. Terwijl zij daar zaten, bewaakten
ze Hem, en boven Zijn hoofd brachten zij
op schrift de beschuldiging tegen Hem
aan: Dit is Jezus, de Koning der Joden.
Er werden toen met Hem twee rovers
gekruisigd, één aan Zijn rechterzijde en
één aan Zijn linkerzijde. En de voorbij-
gangers belasterden Hem, schudden hun
hoofd en zeiden: Gij, die de tempel
afbreekt en in drie dagen weer opbouwt,
red nu Uzelf als Ge Gods Zoon zijt, en
kom van het kruis af! Zo spotten ook de
opperpriesters en de schriftgeleerden en
oudsten, en zij zeiden: Anderen heeft Hij
gered, maar Zichzelf kan Hij niet redden.
Hij is de Koning van Israël laat Hem nu
van het kruis afkomen, dan zullen wij in
Hem geloven. Hij heeft Zijn vertrouwen in
God gesteld: laat Die Hem nu verlossen
als Hij Hem genegen is. Hij heeft immers
gezegd: Ik ben Gods Zoon.

68. *Evangelist*

Desgleichen schmäheten ihn auch die
Mörder, die mit ihm gekreuziget wurden.

69. *Rezitativ Alt*

Ach Golgatha, unsel'ges Golgatha!
Der Herr der Herrlichkeit muss schimpf-
lich hier verderben,
Der Segen und das Heil der Welt
Wird als ein Fluch ans Kreuz gestellt.
Der Schöpfer Himmels und der Erden
Soll Erd' und Luft entzogen werden.
Die Unschuld muss hier schuldig sterben.
Das gehet meiner Seele nah',
Ach Golgatha, unsel'ges Golgatha!

70. *Arie Alt und Chor*

Alt
Sehet Jesus hat die Hand Uns zu fassen
ausgespannt.
Kommt
Chor
Wohin?
Alt
In Jesu Armen. Sucht Erlösung,
Nehmt Erbarmen, suchet
Chor
Wo?
Alt
In Jesu Armen. Lebet, sterbet, ruhet hier,
Ihr verlass'nen Küchlein ihr, bleibet
Chor
Wo?
Alt
In Jesu Armen.

68. *Evangelist*

Op dezelfde wijze bespotten ook de rovers
Hem die met Hem gekruisigd waren.

69. *Recitatief Alt*

Ach Golgotha, onzalig Golgotha!
De Heer der heerlijkheid moet hier in
schande sterven.
De zegen en het heil van de wereld wordt
als een vloek aan het kruis gehangen.
De Schepper van hemel en aarde
schijnt aan beide onwaardig te zijn.
Hier moet de onschuld schuldig sterven.
O, dat breekt mijn hart.
Ach Golgotha, onzalig Golgotha!

70. *Aria Alt en koor*

Alt
Zie hoe Jezus Zijn handen naar ons
uitstrekt.
Kom!
Koor
Waarheen?
Alt
In Jezus' armen. Zoek verlossing, vraag
vergeving, vraag het!
Koor
Waar?
Alt
In Jezus' armen. Leef nu, sterf nu, rust nu
maar, gij verlaten kinderen, blijf maar.
Koor
Waar?
Alt
In Jezus' armen.

71. Evangelist

Und von der sechsten Stunde an ward eine Finsternis über das ganze Land, bis zu der neunten Stunde. Und um die neunte Stunde schrie Jesus laut, und sprach: Eli, Eli, lama asabthani? Das ist: Mein Gott, mein Gott, warum hast du mich verlassen? Etliche aber, die da stunden, da sie das höreten, sprachen sie: Der rufet den Elias. Und bald lief einer unter ihnen, nahm einen Schwamm und füllte ihn mit Essig und steckte ihn auf ein Rohr, und tränkete ihn. Die andern aber sprachen: Halt, halt lass sehen ob Elias komme und ihm helfe ! Aber Jesus schrie abermals laut und verschied.

72. Choral

Wenn ich einmal soll scheiden,
So scheide nicht von mir;
Wenn ich den Tod soll leiden,
So tritt du dann herfür!
Wenn mir am allerbängsten
Wird um das Herze sein,
So reiss mich aus den Aengsten,
Kraft deiner Angst und Pein.

73. Evangelist

Und siehe da, der Vorhang im Tempel zerriss in zwei Stück', von oben an bis unten aus. Und die Erde erbebete, und die Felsen zerrissen, und die Gräber täten sich auf, und standen auf viel Leiber der Heiligen, die da schliefen; und gingen aus den Gräbern nach seiner Auferstehung, und kamen in die heilige Stadt, und erschienen vielen. Aber der Hauptmann und die bei ihm waren und bewahreten Jesum, da sie sahen das Erdbeben und was da geschah, erschranken sie sehr und sprachen: Wahrlich, dieser ist Gottes Sohn gewesen.

71. Evangelist

En van het zesde uur af viel er duisternis over heel het land, tot het negende uur toe. Omstreeks het negende uur riep Jezus met luide stem: Eli, Eli lama sabachthani? Dat is: Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten? Sommigen van de omstanders echter die het hoorden zeiden: Hij roept Elia. Onmiddellijk kwam één van hen naar voren, nam een spons, drenkte die in zure azijnwijn, stak hem op een rietstok en gaf Hem te drinken. Maar de anderen zeiden: Wacht, laat ons eens zien of Elia Hem komt bevrijden. Nogmaals riep Jezus met luide stem en gaf de geest.

72. Koraal

Wanneer ik eens moet sterven,
blijf dan heel dicht bij mij.
Als ik doodsangst moet lijden,
o, wees mij dan nabij.
Als het mij het allerbangste
om het hart zal zijn,
bevrijd mij van mijn angsten door
Uw eigen angst en pijn.

73. Evangelist

En zie: het voorhangsel van de tempel scheurde in tweeën, de aarde beefde en de rotsen scheurden, de graven openden zich en vele lichamen van gestorven heiligen verzezen. Zij verlieten de graven, en kwamen na Zijn opstanding in de heilige stad, waar zij aan velen verscheenen. Toen nu de hoofdman en degenen die met hem Jezus bewaakten de aardbeving en wat er verder gebeurde zagen, schrokken zij hevig en zeiden: Waarlijk, Hij was de Zoon van God.

Und es waren viel Weiber da, die von ferne zusahen, die da waren nachgefolget aus Galiläa, und hatten ihm gedienet, unter welchen war Maria Magdalena und Maria, die Mutter Jacobi und Joses, und die Mutter der Kinder Zebedäi. Am Abend aber kam ein reicher Mann von Arimathia: der hiess Joseph, welcher auch ein Jünger Jesu war. Der ging zu Pilato, und bat ihn um den Leichnam Jesu. Da befahl Pilatus, man sollte ihm ihn geben.

74. Rezitativ Bass

Am Abend, da es kühle war,
Ward Adams Fallen offenbar.
Am Abend drückt ihn der Heiland nieder;
Am Abend kam die Taube wieder,
Und trug ein Oelblatt in dem Munde
O schöne Zeit, o Abendstunde!
Der Friedensschluss ist nun mit Gott gemacht,
Denn Jesus hat sein Kreuz vollbracht.
Sein Leichnam kommt zur Ruh'.
Ach liebe Seele, bitte du,
Geh', lasse dir den toten Jesum schenken,
O heilsames, o köstlich's Angedenken!

75. Arie Bas

Mache dich, mein Herze, rein,
Ich will Jesum selbst begraben,
Denn er soll nunmehr in mir
Für und für,
Seine süsse Ruhe haben,
Welt, geh' aus, lass Jesum ein!

Veel vrouwen, die Jezus van Galilea af waren gevolgd om Hem te dienen, stonden van verre toe te zien. Onder hen waren Maria Magdalena, Maria de moeder van Jakobus en Joses, en de moeder van de zonen van Zebedeüs. Toen het avond geworden was kwam er een rijk man uit Arimathéa, Jozef geheten, die eveneens een leerling van Jezus was. Deze ging naar Pilatus en vroeg hem om het lichaam van Jezus. Toen beval Pilatus het hem te geven.

74. Recitatief Bas

's Avonds in de koele tuin
is Adam eens gevallen.
's Avonds knielde de Verlosser neer.
's Avonds keerde de vredesduif weer;
en droeg een olijfblad in haar snavel.
O schone tijd, o avonduur.
Nu is de vrede tot stand gebracht,
want Jezus heeft Zijn kruis volbracht.
Zijn lichaam komt tot rust.
Ach mijn hart, ga nu gerust
u aan de dode Jezus schenken
Ontvang dit heerlijk aandenken.

75. Aria Bas

O mijn hart, maak u nu rein. Ik wil Jezus zelf begraven. Voortaan zal Hij bij mij zijn en rusten als in een veilige haven. Maak u stil en rein van binnen, o mijn hart, laat Jezus binnen.

76. Evangelist

Und Joseph nahm den Leib und wickelte ihn in ein' rein' Leinwand. Und legte ihn in sein eigen neu' Grab, welches er hatte lassen in einen Fels hauen, und wälzete einen grossen Stein vor die Tür des Grabes, und ging davon. Es war aber allda Maria Magdalena und die andere Maria, die satzten sich gegen das Grab. Des andern Tages, der da folget nach dem Rüsttage, kamen die Hohenpriester und Pharisäer sämtlich zu Pilato, und sprachen: Herr, wir haben gedacht, dass dieser Verführer sprach, da er noch lebete: Ich will nach dreien Tagen wieder auferstehen. Darum befiehl, dass man das Grab verwahre bis an den dritten Tag, auf dass nicht seine Jünger kommen, und stehlen ihn, und sagen zu dem Volk: Er ist auferstanden von den Toten, und werde der letzte Betrug ärger denn der erste. Pilatus sprach zu ihnen: Da habt ihr die Hüter; gehet hin, und verwahret's wie ihr wisset. Sie gingen hin, und verwahreten das Grab mit Hütern, und versiegelten den Stein.

76. Evangelist

En Jozef nam het lichaam en wikkelde het in zuiver linnen, en hij legde het in zijn nieuwe graf, dat hij in een rots had laten uithouwen. En na een steen voor de ingang gewenteld te hebben, ging hij heen. Daar waren ook Maria Magdalena en de andere Maria, en zij gingen tegenover het graf zitten. De volgende dag, dat is na de Voorbereiding, kwamen de opperpriesters en de Farizeeën bij Pilatus en zeiden: Heer, wij herinneren ons dat deze bedrieger toen Hij nog leefde gezegd heeft: Na drie dagen zal ik verrijzen. Geef daarom bevel het graf te bewaken tot de derde dag, anders kunnen zijn leerlingen Hem komen stelen en tot het volk zeggen: Hij is opgestaan uit de dood, en dat laatste bedrog zou nog erger zijn dan het eerste. Pilatus zei tot hen: Hier hebt gij een wacht. Ga en bewaak het graf, zoals het u goeddunkt. Zij gingen heen, verzegelden de steen en lieten het graf door de wacht bewaken.

77. Soli und Chor

Bass

Nun ist der Herr zur Ruh' gebracht.

Chor

Mein Jesu, gute Nacht.

Tenor

Die Müh ist aus, die uns're Sünden ihm gemacht.

Chor

Mein Jesu, gute Nacht.

Alt

O selige Gebeine,
Seht, wie ich euch mit Buss' und Reu beweine,
Dass euch mein Fall in solche Not gebracht.

Chor

Mein Jesu, gute Nacht.

Sopran

Habt lebenslang
vor euer Leiden tausend Dank,
Dass ihr mein Seelenheil so wert geacht't.

Chor

Mein Jesu, gute Nacht.

78. Schlusschor

Wir setzen uns mit Tränen nieder
Und rufen dir im Grabe zu:
Ruhe sanfte, sanfte ruh'!
Ruht, ihr ausgesog'nen Glieder,
Ruhet sanfte, ruhet wohl!
Euer Grab und Leichenstein
Soll dem ängstlichen Gewissen
Ein bequemes Ruhekissen,
Und der Seelen Ruhstatt sein
Höchst vergnügt schlummern da die
Augen ein.

77. Soli en Koor

Bas

Nu is de Heer tot rust gebracht.

Koor

Mijn Jezus, goede nacht.

Tenor

Het leed is voorbij dat onze zonden Hem bracht.

Koor

Mijn Jezus, goede nacht.

Alt

O heilig Lichaam,
zie hoe ik om U ween
omdat mijn zonde
U zoveel lijden bracht.

Koor

Mijn Jezus, goede nacht.

Sopraan

Dank U voor Uw lijden,
Dank U duizendmaal
dat U dit voor mij hebt volbracht.

Koor

Mijn Jezus, goede nacht.

78. Slotkoor

Wij knielen wenend voor U neer en
houden bij Uw graf de wacht.
Rust in vrede, rust nu zacht. Rust nu,
moegeleden lichaam. Rust in vrede, rust
nu zacht. Uw graf zal voortaan toevlucht
zijn voor ons angstige geweten, dat er een
rustplaats zal wezen. Het zal voorgoed
geborgen zijn waar U nu slaapt, bevrijd
van pijn. Wij knielen wenend voor U neer
en houden bij Uw graf de wacht. Rust in
vrede, rust nu zacht.